

Gelaagd regionaal samenwerken

Onze basis voor regionale samenwerking

Gemeente Diemen, 26 januari 2017

Al in 1975 werkte de gemeente Diemen op het terrein van natuur en recreatie met andere gemeenten samen in het Groengebied Amstelland. In 1982 kwam daar de strategische samenwerking binnen het Amstelland-Meerlanden Overleg bij. Maar ook bijvoorbeeld onze samenwerking met Amsterdam voert ver terug. Diemen heeft dus een lange historie van regionale samenwerking.

Waarom samenwerken?

Voor onze gemeente is samenwerken bittere noodzaak. We maken als zelfstandige gemeente namelijk onomstotelijk onderdeel uit van het grootstedelijk gebied Amsterdam. Veel van onze maatschappelijke opgaven, zoals bereikbaarheid, woningvoorraad, natuur & recreatie en economische ontwikkeling, spelen zich voor een belangrijk deel op regionaal niveau af.

Verplicht en vrijwillig samenwerken

Als gemeente in dat grootstedelijke Amsterdam hebben wij te maken met een keur aan verplichte (intergemeentelijke) samenwerkingsverbanden. Deze zijn ons wettelijk 'opgelegd'. Dit geldt vaak ook voor de partners in dat verband. Naast verplichte samenwerking willen we vrijwillig samenwerken met andere gemeenten, omdat dit voor ons meerwaarde heeft.

Wens om congruentie

Met al die samenwerkingsverbanden en –partners lopen we het risico dat onze intergemeentelijke samenwerking verwordt tot een 'lappendeken'. Dit staat haaks op de landelijke (en ook lokale) wens om 'congruentie'.

Onze oplossing: gelaagd regionaal samenwerken

We accepteren dat in een dynamisch krachtenveld als grootstedelijk Amsterdam het streven naar volledige congruentie onmogelijk is. Wel kiezen we ervoor om een zekere logica in intergemeentelijke samenwerking na te streven. We noemen dit 'gelaagd

regionaal samenwerken'. Gelaagd betekent dat we onze samenwerkingspartners op verschillende niveaus (lagen) zoeken. Dit kan lokaal, bovenlokaal, subregionaal, regionaal en bovenregionaal zijn (zie de afbeelding). Daarbij kiezen we zoveel mogelijk voor vaste partners, die geografisch en bestuurlijk 'logisch' zijn.

Onze natuurlijke samenwerkingspartners

Per laag van samenwerken zijn onze natuurlijke samenwerkingspartners:

- Bovenlokaal vinden we in Duo+ (**Ouder-Amstel** en **Uithoorn**) onze vaste partners, waar nuttig aangevuld met **Amstelveen/Aalsmeer**. Met hen werken we vooral samen op bedrijfsvoering en uitvoeringsniveau. Voor het aanbod van grootstedelijke voorzieningen is daarnaast **Amsterdam** veelal onze bovenlokale partner, zoals bij de GGD.
- Subregionaal vinden we onze partners binnen het Amstelland-Meerlanden Overleg: dit zijn **Ouder-Amstel, Uithoorn, Amstelveen, Aalsmeer, Haarlemmermeer en De Ronde Venen**. Gezamenlijk vormen we op strategisch niveau een relevante gesprekspartner in de Vervoerregio en de Metropoolregio en met Amsterdam.
- Regionaal en bovenregionaal komen we altijd **Amsterdam** als vaste partner tegen, vanuit de regionale opgaven die spelen. De overige partners zijn afhankelijk van de schaal waarop de samenwerking is georganiseerd. Veelal is die schaal wettelijk opgelegd (verplicht). Voorbeelden zijn, naast de bovengenoemde, de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst. Tevens gaat het hier om meer informele netwerken als de arbeidsmarktregio en de samenwerking tussen gemeenten en waterschap AGV.

Ons beoordelingskader bij samenwerking

In Diemen stellen we voorwaarden aan onze samenwerkingsverbanden. Dit noemen we ons beoordelingskader. Deze bestaat uit drie onderdelen: voldoende sturingsmogelijkheden, voldoende waarborgen vanuit Diemens perspectief en voldoende meerwaarde in geval van vrijwillige samenwerking. Het kader geldt voor onze bestaande samenwerkingsverbanden, maar zeker ook voor eventuele nieuwe verbanden.

1) Voldoende sturingsmogelijkheden

We hechten er bij iedere samenwerking aan dat college en raad, vanuit hun eigen bevoegdheden, voldoende sturing houden op de samenwerking, ongeacht of de samenwerking verplicht is opgelegd of vrijwillig. Zowel de formele regeling als de praktijk dient daaraan tegemoet te komen. We stellen ons, ook in grotere verbanden, waar nodig op als een kritische deelnemer. Dit uit zich in drie voorwaarden:

1. Tijdig en adequaat worden *geïnformeerd* over en betrokken bij relevante, actuele ontwikkelingen binnen de samenwerking;
2. Tijdig kunnen aangeven van *wensen en bedenkingen* t.a.v. begroting en jaarrekening;
3. Kunnen meegeven van *inhoudelijke kaders* en *randvoorwaarden* t.a.v. de taken in het samenwerkingsverband.

2) Voldoende waarborgen vanuit Diemens perspectief

Daarnaast vinden we het belangrijk om een aantal kwaliteiten en criteria te waarborgen die we vanuit Diemens perspectief waarderen. In alle (huidige en toekomstige) samenwerkingsverbanden willen we zo goed mogelijk borgen:

1. De kernkwaliteiten van Diemen: dichtbij Amsterdam, uitstekende bereikbaarheid en dorpspe stedselijkheid
2. De kernkwaliteiten van onze organisatie:
  - a. Herkenbare schaal dichtbij de burger;
  - b. Kleine, snelle en wendbare organisatievorm;
  - c. Interessante werkgever, met veel eigen verantwoordelijkheid en uitdagende vraagstukken.
3. Onze politiek-bestuurlijke criteria voor samenwerking:
  - a. Waarborging lokale identiteit en 'couleur locale';
  - b. Nabijheid van bestuur en dienstverlening;
  - c. Hanteren van de menselijke maat.

3) Voldoende meerwaarde in geval van vrijwillige samenwerking

Bij vrijwillige samenwerkingsverbanden geldt aanvullend dat iedere samenwerking meerwaarde moet hebben. Dit kan op een of meerdere van de volgende drie vlakken:

1. Onmiskenbaar belang van strategisch / gezamenlijk optrekken;
2. Versterken van de organisatie (kwaliteit en kwetsbaarheid);
3. Financieel voordeel (efficiency).

Prioritering in samenwerking

Anno 2017 is Diemen onderdeel van 16 gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en deelnemingen. Op advies van de Rekenkamer (november 2014) werken we sinds 2015 met een prioriteitstelling. Vanwege een strategisch en/of financieel belang geldt in 2017 en 2018 de volgende top 6:

	Samenwerkingsverband	Karakter	Portefeuille	Prioriteit omdat:
1.	Duo+, incl. een raadsledenplatform	Vrijwillig	Burgemeester	Strategisch en financieel belang
2.	AM-overleg, incl. een raadsledenplatform i.o.	Vrijwillig	Burgemeester	Strategisch belang
3.	Vervoerregio Amsterdam	Verplicht	Verkeer & vervoer	Strategisch en financieel belang
4.	Metropoolregio Amsterdam	Vrijwillig	Burgemeester	Strategisch belang
5.	Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	Verplicht	Burgemeester	Strategisch en financieel belang
6.	OGZ/GGD Amstelland	Verplicht	Zorg	Strategisch en financieel belang

Deze zes samenwerkingsverbanden bespreken gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie regelmatig. Maar ook op de overige samenwerkingsverbanden c.q. verbonden partijen, houden we goede regie en sturing:

Samenwerkingsverband / verbonden partij			
7.	De Meerlanden N.V.	12.	Bank Nederlandse Gemeenten NV
8.	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	13.	Pantar Amsterdam-Diemen
9.	Groengebied Amstelland	14.	Stichting RIJK
10.	Belastingen Amstelland	15.	Sociale Recherche Gooien Vechtstreek
11.	Ombudsman Metropool Amsterdam	16.	Realisatieovereenkomst Plantage de Sniep

Dit alles vormt onze basis voor regionale samenwerking.

Gemeente Diemen
D.J. den Hartoglaan 1
1111 ZB Diemen
T 020 31 44 888